

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Elfizetési díj:

Egész évre ..... 4 frt.
Félévre ..... 2 " "
Negyedévre ..... 1 " "

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek,
mint az előfizetési pénzek a „Közművelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a
várhoz küldendők.

Jézus legszentebb Szívének tisztelete és ünnepe.

— Folytatás és vége. —

B. Margit dicsőített tetemei a paray le moniali zárda-templomban nyugosznak s ma is teljes esoda-épségben láthatók. Az enyészet nem oszlatta föl ama testet, mely a legsz. Szív sugaraitól érintett. 1830-ban VIII. Pius pápa követői tudós orvosokkal szoros vizsgálat alá vették a szent testet. „Általános bámulat fogta el a jelenlevőket, midőn látták, hogy míg egész teste kiszáradt, agyveleje érintetlen, egészen ment a rothadástól. ezen testrészt nagyon finom levén, leghamarább oszlik föl, de itt Isten — ki a természetet Úra — fölfüggesztette törvényeit s őt nem adta rothadásra. Már 200 éve, hogy ott fekszik B. Margit, de a változás legkisebb jele sem látható¹⁾ — Ne vélje valaki, hogy be volt balsamozva, hisz az orvosok bonczkését és analizálásait nem kerülte el. Isten látható esoda gyanánt tartja őt, mint több mást is, hogy lássa e hitetlen s anyagelvű világ, miszerint van még Isten előtt oly dolog is, mit a 19. század istentelen tudománya is csak bámolni kényszerül. Jézus legsz. Szíve óvta meg Alakoke Margit testét, hogy hirdesse a világnak, miszerint ki Szívét buzgón tiszteli, annak lelkét — megmenti az örök kárhozattól.

Nagy dolgokat vitt végbe B. Margit Jézus legsz. Szíve tiszteletének terjesztésével az erkölcsi világban, azért őt méltán úgy nézi s tiszteli az egyház mint az új kor erkölseinek egyik hatalmas reformátorát. Gyenge, ártatlan nő volt, de sokat tett, oly sokat, hogy ezredek főgnak róla beszélni. Ma is csak az irodalmat tekintsük, mely vele foglalkozott — könyvtárakat tölt be.

Nincs és nem is lehet nemesebb elmélkedési tárgyunk ez időben, midőn az oltár lakójának esodás tényeit ünnepejük, mint ha az ő legszentebb Szívének kegyelmeiről minél többször gondolkodunk és ennek előmozdítására mindent megkísérlünk. B. Margit csak egy gyöngö szűz volt s mit tett?

az egész világot korában a legsz. Szív iránti szeretet lángjába borította. Mi ha nem tehetünk is annyit mint ő, mert talán lelkieleg gyengébbek vagyunk, mégis annyit megtehetünk kivétel nélkül, hogy Jézus legsz. Szíve ájtatosságát szóval és írással terjesszük s ajánljuk. Ha csak egy ember is hajt szavunkra, egy lelket nyertünk meg. Egy lélek ára pedig Jézus vére, véghetetlen kincs! Mindenki megteheti, hogy olvassa pl. a Jézus legsz. Szíve Hirnököt, melyet oly avatottan szerkesztenek a kalocsai Jézus társaságbeli atyák. Ez is nagy előny volna, mert ott oly dolgokat tanul, melyek a szunyadó lelket nem engedik a Sátán törébe jutni. Semmi sem fontosabb ez életben és semmi sem előnyösebb minden ájtatosságok felett, mint a legsz. Szív imádása, tiszteletének gyakorlása. Ez úgy be vág az életbe, mondja Corsi Cosimo bibonok pisai érsek 1865-ik évi főpásztori körlevelében,¹⁾ mint egyik sem, és arra ezélez, hogy a keresztény szívet az Ur Jézus szívéhez tegye hasonlóvá. És valóban egy oly ájtatosság, mely szükségkép a benső és áldozatra kész érületet mozditja elő, esakis legfontosabb lehet önmagunk tökéletesítésére. Ha a bensőség és lelki élet az Isten színe előtti járás által föalapja az igazi keresztény tökéletességnek; akkor a magát feláldozó lélek, vagyis hogy teljes szeretettel átadjuk magunkat Istennek a földi életnek minden körülményei és szenvedései közt, a keresztény tökéletesség tetőpontja, és ez a kettő, a bensőség és feláldozó lélek, egymást áthatva, egymást támogatva, képezi és teszi szentté az embert.

Ez a kettő megnemesíti a ker. szívet. A szívtől függ minden. Ez az érzelme központja, itt az élet legfőbb lüktető ereje, azért méltán az egész ember képviselője. Ha ez rendes, akkor az egész ember rendes. Ha ez megtelt Istennel a feláldozó lélek által, akkor az egész ember tele van Istennel. Ha a szív az Istené, akkor az egész ember Istené. A Szív levén a központ, itt lobog fel a lelkesedés lángja, itt készül a cselekedet vasa. A szív szeretet, buzgólkodik, epeszi magát; a szív résztvevő, adakozó, nagylelkű. Gonosz szív,

1) Dr. Zádori Jézus Szíve ájt. 268. lapon.

1) Lásd egyh. beszédek. 8. évf. ford. Huszár Károly 1886. 291. l.

gonosz ember; nemes szív, nemes ember; szives ember, tevékeny ember.

Az Isten-ember, Jézus Krisztus Szíve a testi szív, mely mint legszentebb emberségének minden egyéb része, az istenséggel elválaszthatatlanul egyesülve van, méltó a mi imádsunkra; hanem mennyiben székhelye is a legszentebb érzelmeknek, melyek valaha létezhetnek keblekben, tüzhelye ama lángoló szeretetnek, mely által az egész világ tűzbe jött; és lakhelye ama mennyei, kimondhatatlan erkölcsöknek, melyek követése által a földi emberek mintegy isteniekké lesznek. Ő, ki emberré lett, hogy megmutassa mint kelljen élnie az embernek, teljesen áldozatul hozta magát.¹⁾ Véghetetlenül szeretett minket s értettünk véghetetlenül. Istenhez méltóan mindent megtett: önmagát eledelel hagyta, hogy kik elvesztünk a bűn által, éljünk a benne való igaz hit által.

Jézus legsz. Szíve megtanít minket önfeláldozásra Isten és embertársaink iránt: önmegtartózkodásra magunk iránt. „Én főreg vagyok, és nem ember; emberek gyalázata és a nép megvetése.”²⁾ Ez volt róla jövendőlvé s betelt, mert a mi épülésiünkre önmagát megtartva, a balvéleményeket megvetve kiüresítette magát, hogy minket betöltsön s boldogítson.

Ki képes ily áldozatra? Csak Jézus legsz. Szíve egyedül. E Szív után induljunk tehát, mert egyedül ez van hivatva a hitetlenség e dermedt korában a szunyadt szíveket új életre éleszteni s a kárhozattól megmenteni. Csak e Szívben s ennek hű tiszteletében lehet reményünk menekedni a fenyegető pusztulástól. Méltán mondja Sz. Agoston: „Magna spectacula praebet Deus cordi christiano, et quibus vere nihil possit jucundius inveniri: si tamen adsit palatum fidei, cui sapient mel Dei.”³⁾ Igen, esodákat mivel a Sz. Szív tisztelete. Ezt tudják kik tapasztalták s bizonyítják, kik érezték. Jesus expertis est dulcor.⁴⁾

Hol Jézus legsz. Szíve tisztelete behozott s az ügy neki ajánlatott, ott megszünt a káromkodás, részesség, kéjelgés, esaládi visszavonás, vérengzés, s egyéb éveken át folytatott vétkek. Kik sokáig ellenkeztek az áhitat e legjelesebb nemével, egyszerre buzgó hívői lőnek. Az üldöző Saulokat a legsz. Szív heve átváltoztatta önfeláldozó Pálokká.

Ilyen az isteni Szív, melynek titkait ez időre tartá fön Isten, hogy minden kornak lenne gyújtó szikrája, mely az elaludt hit tűzét fölélessze.

És valjon kinek volna nagyobb szüksége e tűzre, mint épen nekünk, Mária hona fiainak? Ki érzi keservesben az igaz hit szent tűzének kialvását, mint mi magyarok. Hol ütötte föl esufosabban fejét az ördög szelleme mint épen Magyarországon. Szent István király örökségében? Hol hoznak istentelenebb tervényeket s Isten jogát vakmerően sértő minisiteri rendeleteket, mint épen nálunk? És kik állanak a kormány élén? ezimzetes, matrienlaris katolikusok! Megvannak keresztelve, aztán ezzel punctum . . . ! Isten, vallás csak ugy mellékes dolog nekik. Az ország Isten nélkül kormányoztatik, mert a gyalázatos szabadkőművesség hálói mindent befotnak. Szegény Magyarország! csak volt és ha a kormány-eivék nem változnak, ha a főurak Istenhez, ahoz a legszentebb Szívhez nem térnek, mely egyedül képes bajainkat orvosolni: akkor soha, ezután nem lesz, mert a mely

ország elveszté hitét és erkölcsét, az elveszté létalapját is. Ha utja nem vágatik, Sz. István koronás utódja által, kinek lelkiismereti kötelessége volna, a szabadkőműves akezióknak, akkor biztosra veszem, mit Herder mondott Magyarországról: „e nemzet természetes okoknál fogva nem sokára elfogyészni a népek közül.”⁵⁾

Ki van mondva bösektől az ítélet s mi még kételkedhetünk abban? Minden jel, minden intézkedés érvel segít a veszedelem bekövetkezésére. A magyar nép meghasonlott hitében, lelkiismeretében, mert hallgatott a betolakodott báránybőrbe öltözött farkasokra, mert maga fölé atyák helyett hitetlen, vérszopó vampirokat engedett polezra jutni. Most dobja le, ha lehet. „Verd ki a tótot házadból, ha neki asztalnál helyet adtal — és nem fog sikerülni.”

Bajunk nagy: oly nagy, hogy könyvebben elgondolhatjuk, mintsem lehetne azt leírni. Itt egyedül Isten segíthet. De Ő csak ugy segít, ha a büntől, tévelytől eltérünk s újból az ő törvényeinek utjain járunk. Erre pedig egyedüli eszköz a Jézus legszentebb Szíve buzgó tiszteletének meghonosítása. Lehetnek durva, minden keresztényi érzelemből kivetkőzött lelkek, kik ajánlatomat gunyrohéjly kísérlik, de ezek engem vissza nem rettenthetnek az „igazság” kimondásától.

Nekünk nem a világ szelleme után kell indulnunk, ha szabadulni akarunk a bünözönytől, hanem Jézus után: egyedül ő menthet ki. A bárka övé, kormányosa Péter utódja, ki ide, ennek intésére s felhívására nem ügyel — elveszett!

„O beata Ungheria se non si lascia piu malmenare!”⁶⁾ mondá pár századdal előbb, Dante¹⁾ mire szépen jegyzi meg a nagy tudós Dr. Zádori: „most is boldogulhatnánk, ha leráznök az önként elvállalt jármat, hanem a liberalismus jelszavai után indulunk, melyek esalásnak, özö ezélok eszközéinek bizonyultak be, hanem Istenhez térünk, mert esupán ő terem állapotokat, melyekben a népözön összesapásakor is megmaradhatnánk, el nem sodorhatna az új tatárdulás. De ugy látszik nem térhet immár észre a nemzet, oiy amyira konok elpartolásában: azt kell hímünk Isten elvette kezét róla, el van átkozva, s arra rendelve, hogy mivel Isten a kapott nagyobb mérvü kegyelmek miatt, a érzataira kijelölt népeket jobban szokta büntetni. — fényes multját oly szégyennel fejzeze be, mint a zsidók; mely gyalázat nem csak elhomályosítja minden dicsőségét, hanem örökre rajta marad, mint a koporsó göröngye.”²⁾

Minden észlelő tapasztalhatja e szavak igazságát — midőn a katolikus Magyarországon (! ehen, fuit et jam defuit!) a katolikusok és ügyök elnyomása már jelszó.

Betegségünk nagy s okai azok, kik szunyadvá nézték elharapódzását. Feleljenek azok, kik midőn kellett, szégyeltek beszélni és tenni. Isten az elveszett lelkeket azoktól kéri. Betegségünk halálössá vált s ez ellen mint b. e. IX. Pius mondta: „az egyház és társadalomnak ninesen másutt eménye, mint Jézus Szívében; ez fogja meggyógyítani minden bajainkat.”³⁾

⁵⁾ Az erkölcsi stüledést érti a nagy bölcész természetes romboló ok alatt.

¹⁾ Paradis. XX. 142.

²⁾ Dr. Zádori. Jézus Szíve ájt. tört. 9. lap.

³⁾ 1856. aug. 23. Encyclica.

¹⁾ Ján. 15 f. 13. v. — ²⁾ 21. Zsolt. 7. v.

³⁾ Enarratio in Ps. 96. n. 1. — ⁴⁾ Sz. Agost. Enar. in Ps. 116.

Vajha találatnak hazánkban lánglelkű, rettenthetlen férfit, a ki Vézuvba mártott to lal a befellegzett haza egére kiirná a lángoszlopot, mely az ígret földére, Jézus Szívéhez vezesse a veszni indult magyart. A bűnök tövisi közt haláltusájában vergődő hazánkat ajánljuk föl a legszentebb Szívnek ünnepe: s pótoljuk a mulasztást öszinte bánattal, mert az ör kegyes és irgalmas minden igazán megtérő iránt, a halál óráján is. A szent Szív ünnepe adnk halál eddigi megmaradásunkért, mert „laudare compellimur ne tacendo manemus in gratia”) s kérjük iralmát jövőre, hogy elmulván a vész fergetege, hazánk lsson népével boldogabb napokat.

P. Felicián.

Elnöki megnyitó.

Felolvastott a felesiki tanítók köri gyűlésén.

Elvitézhatlan, hogy korunk nemesak a tudomány és művészet terén, hanem az ember-szeretet (humanismus) műveiben is nagy és fényes eredményeket ért el. Haladunk, rohamosan haladunk, csak egyben, a legszükségesebben, melytől nemesak földi, hanem jövő boldogságunk is függ, a vallás-erkölesiségben tapasztalható rohamos visszaesés.

A mai, ugynevezett felvilágosodott kor kezdi ostromolni, kezdi kinevetni a hitet, az erkölesöt. A vallásos érzelmek napról-napra gyengülnek s ezzel együtt súlyed az erkölesiség is. Egyik a másikat vonja maga után. A vallás és erköles egymást mindig feltételezik. A valódi erkölesösségnek egyedül csak a hit, a vallásos érzület lehet szilárd és tartós alapja.

Csak a vallás- és erköles tartja és tarthatja fenn a népet, nemzeteket. Vallás- és erköles nélkül sem állni, sem társadalmi rend nem létezhetik. Sőt még a szellemi felvilágosodás, a tudomány is hamar összedől, összeomlik, ha az nem nyugszik szilárd, vallás-erkölesös alapon.

Vagy kérdem: hová lett Roma és Görögország régi di-
csősége? Nemde eltűnt, elenyészett? Válasszon miért? Azért, mert a nevelés nem volt eléggé vallás-erkölesös; azért, mert a vallásos egyszerűség helyét a testi élvezetek ezerféle neme foglalta el. Kétségtelen tehát, mit egyik hírneves költőnk mond, hogy „minden ország támasza és talpköve a tiszta erköles, mely ha elvész, Roma ledől és rabigába görbed.“ Azért mondja szentséges atyánk XIII. Leó is, hogy „az iskolai nevelésnek vallás-erkölesösnek kell lennie, mert e nélkül menthetetlenül veszve van a társadalom, hiányos minden tudomány, mert a mi legfőbb: a végezelünkhoz vezető eszköz ismeretlen.“ Azért követelték is minden időben, hogy a nevelés-oktatást vallás-erkölesös szellem hassa át. És nem hiszem, hogy találkoznék valaki napjainkban is, ki a vallás-erkölesös nevelés nagyfontosságát kétségbe nemné vonni. Legfeljebb azzal nincsenek tisztában a mai kor tanfériai, hogy a vallás-erkölesös érzelmek ápolása, fejlesztése kire ruházassék a népiskolában, kizárólag csak a hitelemzőre-e, avagy a tanítónak is részt kell belőle vennie.

A modern, liberális tanítók és tanfériak ugy vélekednek, hogy a vallás- és erköles tanítása kizárólag a lelkesek, hitelemzők dolga. Pedig meggondolhatnák az ilyenek, hogy a vallás-erkölesös érzületnek nemesak a káté és biblia nyújt tápot, anyagot, hanem a népiskola tantárgyainak majd-

nem mindenike. Azért az igazán vallásos és hivatását jól felfogni tudó tanító a hitelemzőnek nemesak abban van segítségére, hogy a megmagyarázott tananyagot beemlézteti, hanem a mellett minden más tantárgy tanításánál is megragad és felhasznál minden oly alkalmat, melylyel a gyermek vallás-erkölesös érzületének tápot nyújthat. Mert tudja, érz, hogy minden áldás, mit az egyház, haza és társadalom a népiskolától vár, csak az által biztosítható legjobban, ha a tanító a vallás- és erköles jellem fejlesztésében keresi működésének végezelját. És mert tudja továbbá azt is, hogy az egyháznak, hazának és társadalomnak nagyobb szüksége van becsületes, erköles-jellemes emberekre, mint hűhideg nagy tudósokra. Hiszen minden rendnek és törvényes tiszteletnek csak a vallás- és erköles lehet valódi, szilárd alapja.

Az idáig mondottakból is világosan kitetszik, hogy a népiskolában mily nagy és fontos szerepet kell játszania a vallás-erkölesös nevelésnek és oktatásnak. Lássuk most röviden miképen folyhat bé a lelkes és buzgó tanító e nagy horderejű kérdés megoldásához.

A jó olvasókönyvek, melyek vallásos szellemben vannak szerkesztve, bőven nyújtják a jelesnél-jelesebb vallás-erköles olvasmányokat, elbeszéléseket, úgy, hogy ha a tanító elég ügyes, van benne igazi vallásos érzület, mind megannyi példaköt állíthatja azokat növendékei elé. Rávezetheti és felhívhatja a gyermekek figyelmét a vallás-erköles alakokra. Az olvasmányok történetét pedig iparkodik az étellel összekapcsolni. Iparkodik növendékeinek bemutatni azt is, hogy a vallástalanság miként vonja maga után az erkölesiség súlyedését és hogy a jó mindig számíthat Isten oltalmára és jutalmára, a gonosz pedig büntetésére, szóval, iparkodik növendékeit az erény, jellem és becsületeség utja felé terelni.

A földrajz, történet, természetrajz, természettan stb. mind elegendő alkalmat nyújtnak a vallás-erkölesös nevelés fejlesztésére. Egyiken bemutatthatjuk a Teremtő nagyságát, dicsőségét és véghetetlen mindenható hatalmát; a másikon a keresztényi nagylelkűség, ájtatosság, jámborság, hazaszeretet stb. stb. magasatos erényeket; a harmadikon a Teremtő jóságát, bölcsességét és így tovább. A lelkes és vallásos tanító kezében ezek valódi kulcsok, melyekkel képes a gyermekek szívét felnyitni és azokban az igazi vallásosság és erkölesösség magvát elvetni.

De nemesak ezek által folyhat bé a hivatását felfogni tudó tanító a vallás-erkölesös érzület fejlesztésére, hanem — és én ezt legfőbbnek tartom — a jó szoktatás és jó példaadás által.

Gyarló emberi természetünkben rejlik, hogy idővel a jóhoz épen ugy hozzá szokunk, mint a rosszhoz. Igyekezzenek azért a tanító növendékeit korán a jóhoz szoktatni.

A vallás-erkölesös nevelés legsarkalatosabb eszköz a példaadás, mert a példa vonz. Többet ér a jó példa, mint a legszebb oktatás. „A példa — mint egyik hírneves tanfériu mondja — kettős természetű: realis és idealis. Realis a példa, ha azt gyermekek környezetében élő emberek szolgáltatják viselkedésükkel és életükkel; idealis, ha a költészet és történet alakjait állítjuk a gyermek elé példaképpül.“ És váljon ki nyíthatná a gyermeknek inkább a realis példát, mint a tanító. — hiszen ő egyszerűsminnt nevelő is. Igyekezzenek azért a tanító a megtestesült jóság, igazság, erényesség, szeretet és vallásosság mintaképe lenni. Állítsa eszményképpül maga elé Jézust a világ legna-

gyobb tanító mesterét, ki bölesebb volt a világ összes bölcsesinél, nagyobb volt a föld mindenuralkodójánál. Benne feltalálja a valódi önmegtartózkodás, emberszeretet és hivatásért való lelkesülés legméltóbb eszményképét. Ő a néptanítók legfőbb és soha nem változható eszményképe.

Ime, mily nagymértékben hozzájárulhat a lelkes tanító a vallás-erkölcsi érület fejlesztéséhez és hogy mily nagy mértékben befolyhat arra is, hogy az ifjuság a bűn és erkölcselenség ösvényéről a jó és igaz utra térítettessék.

Ferencz József.

TÁRCZA.

Kisded halálára.

Aludjál édesem, kicsinyke gyermekem!
Mosolyod nem okoz több örömet nekem!...
De lelked az égben, angyalok körében —
Boldogabb lesz, mint volt jó anyád ölében!..
Leánykák, leánykák szedjeteke virágot!
A rózsát, a bimbót levéllel hozzátok;
Fonjatok koszorút koporsó fedélre, —
Tegyük le hervadni kicsiny sir ölébe!...
Harangok helyettem zokogva sirjatok!
Kiszáradt szemekkel többé nem sirhatok!...
De már nem is sírok érted kis angyalom;
A végzet Urának magamat megadom!...
Hiszem, hogy van élet túl a sírvilágon;
Ott újra meglátlak letört szép virágom!...
Mindenható Isten! áldom szent nevedet,
Vigasztald meg az én szomorú szívemet!...

V. Cs. J.

Bérmaút.

(Folyt.)

A „Közművelődés“ f. évi 24. számában megjelent főpásztori bérmaút leírását sietek folytatatólagosan és főbb vonásaiban „ad perpetuam rei memoriam“ e becses lapok hasábján megörökíteni. —

Az erdélyi Püspök bérmautja a katolicizmus belső ereje által ápoltt szeretetnél fogva mindég esemény számba menő vallási, társadalmi és nemzetiségi aktus volt és még ma is az elannyira, hogy valóban ninesen társadalmi intézményeinknek egyetlen hivatalos, avagy magánjellegű testülete, mely az erdélyi Püspök főpásztori magas látogatásának hírére a keresetlen tisztelet és önkénytelen szeretet mániifestumát vallás és nemzetiségi különbség nélkül magas vendégtől megtagadná! Így volt ez régen, így van ez most is! Csapórtól a kedves Sándor-esaládnál elköltött izletes ebéd után kiadatott a rendelet és mi elindultunk Küküllővárra. — Ő Excellentiáját 10 kocsin kísérték a megye előkelőségei élükön Horváth Albert fő-, és Felszegi Sándor szolgabíró urakkal a Csapórtól csaknem 4 óra járásnyira fekvő Küküllővárra. — A Küküllővár batárán felállított díszkapunál Frits Rezső főszo-

gabíró, a község végén pedig ünnepi ruhába öltözött és egyházi zászlók alatt harangok zúgása közt kivonult lakosság részéről Dászkel Miron gr. kath. lelkész üdvözölte román nyelven Ő Excellentiáját, mire bár román nyelven beszél ő Excellenciája mégis magyarul válaszolt, szívére kötve főpásztori tapintattal, hogy — mind — „miután mi rom. kath. és egyesült gr. katolikusok egy hitet vallunk, köztünk csakis a szertartás nyelve tesz különbséget, legyenek önök velünk egyek nem csak a hitben, hanem az édes magyar haza szeretetében és magyar nemzeti intézményeink megszilárdítására ezélő törekvéseinkben is“.

Óriási, szünni nem akaró éljen és tapsvihar követte ő Excellentiájának mélyen hazafias érzelmektől áthatott szavait ugyanarra, hogy ama jelenetet leírni lehetetlen, azt látni érezni kell. A grófi kastély bejáratánál Haller Jenő gr. kegyur ő méltósága fogadta ő Excellentiáját. — Másnap jun. 4-én a szépen feldíszített és különben is kifestett s egyházi szelvényekkel gazdagon ellátott udvari kápolnában ő Excellenciája az ünnepélyes szent misét teljes segédlettel végezte, ezután P. Segesvári Rudolf lelkész esinos egyházi beszédet mondott. Ő Excellenciája pedig 9 hívőt részesített a bérmálás szentségében. —

A tisztelgések után megérkezvén Gál Domokos alispán és Pekry Sándor ő méltóságai is, következett a díszebéd, melyen az egyes felekezetek lelkészeivel együtt számosan vettünk részt.

Mint hogy nem az ételek változatos sokasága, nem is az elegancia és pazarfény adják meg az ilyen díszebédek jelentőségét, hanem a katolicizmus örök tanain sarkalló együtvé, tartózkodás elvének külső és ünnepélyes nyilvánulásai, azért míg a díszebéd külső apparátusát mellözöm, addig ez utóbbira történetiül megjegyzem, miszerint Gr. kegyur ő méltóságának és Püspök Ur ő Nagyméltóságának egymásra mondott felköszöntőjében, s Gál Domokos alispán ur ő méltósága részéről a magyar kath. klerusnak a felséges m. kir. Trón és magyar haza körül szerzett érdemeinek történelmi méltatásával a kath. együvé tartózkodás elve magasztos kifejezést nyert. —

E három felköszöntőben a magyar kath. főpap bölcsesége, a kath. főur nyíltsága, a megye első tisztviselőjének és notabilitásának történelmi igazságossága, mindnyájának pedig honalapító avitika, haereditaria és constitutionális szent vallásunkért élni-halni kész honfiai szeretete — ragyog ott! Ily kellemes benyomás varázsa alatt állottunk, mikor is ütött program szerinti az elválás órája. — Megköszöntük tehát a betegsége dacára is víg kedélyű Haller Jenő Gróf kegyur ő méltóságának igaz magyar vendégszeretetét hol mindenki fesztelenül, otthon érezte magát és jun. 4-én d. u. 6 órakor elindultunk Dieső-Szent-Márton felé. — Ha Püspök Ur ő Nagyméltóságának Küküllővárra történt bevonulás impozáns vala, akkor diesőszentmártoni fogadtatása azt a régi emléket varázsolta lelki szeméink elé, mikor is a csaták tüzeiből hazatérő győzedelmes hadvezért diadal útján az alattvalók szeretetök külső nyilvánulásaival ünnepelték. — A diesőszentmártoni fogadtatás tehát a kegyelmes Főpásztorban kitüntetett katolicizmusnak diadalutja volt; nem a megye metropolisának végén felállított és nemzeti zászló-erdővel borított díszkapuért, hogy Fekete György megyei főjegyző hazafias érzelmekben gazdag beszéddel üdvözölte a kegyelmes

főpásztor: nem is a város előkelőbbjeinek házaikon lengő nemzeti lobogók és harangok zugása tették e bevonulást valóságos diadaluttá, mert hiszen mind ezek az ilyen ünnepélyességek alkalmával szokásosok, — hanem a város lakosságának lelkesedése. — A lelkesedés az ünnepi öltözetben megjelent sokaságot mintegy leigázta, a bonyház zenekar nemzeti indulót játszott, mindnyájának pedig csak is egy óhaja volt, látni, hallani Erdély kegyelmes főpásztorát, a magyar kath. egyháznak ezidő szerint egyik valóban népszerű főpapját, míg elvégre is Ő Excellenciája kocsijából kilépve beszélt a csakis ő Nagyméltóságánál sajátlagos és mindenkit lekötelő modorban, mire a lelkesedés által félfigatott kedélyek viharos éjljzésben törtek ki és ő Excellenciája beláthatlan kocsisor kíséretében, harangzugás és a sokaság meg-megújuló éjljzése között hajtattott Pekry Sándor főgondnok ő méltósága lakásához. —

Itt a tisztelgések és esaládiás vacsora, melyen a háziak, ő Excellenciája és kísérete vettünk részt, alig értek véget, már is a város ki lévén világítva, az iparostestület főkiyas menettel vonult ő Excellenciája tiszteletere, örömenek, igaz érzelmeit pedig Gyöngyösi István polgári iskolai igazgató-tanár által szónoki szív- és lelkesedéssel elmondott üdvözlő beszédben talmásolá, mire ő Excellenciája kegyesen és látszólag is meghatottan válaszolt megköszönvén a személye iránt tanusított különös figyelmet.

Jun. 5-én Diesőszentmártonból számos dicszes koesi kíséretében Székfalvára indult ő Excellenciája s a község végén és plebániára vezető utca kanyarulásánál felállított ketős díszkapun áthaladva a templom elé hajtattott, hol Dr. Szabó Mihály segédtanfelügyelő egy ügyesen átgondolt és megkapó szónoki fordulatokban gazdag hazafias beszéddel fogadta ő Excellenciáját a hívek nevében, mire ő Excellenciája a könnyekig meghatottan válaszolt. — Ezután ő Excellenciája a plebániába visszavonult, később teljes segédlettel ünnepélyes szent misét mondott, melynek végeztével Ftdő. Ágoston Lajos ker. főesperes ur tartott esimos és népszerű egyházi beszédet a bérnálás szentségéről, ő Excellenciája pedig miután többeket megerősített a hitben, elvégezvén az urnapi farszító körmenetet is — visszavonult kíséretével Diesőszentmártonba Pekry Sándor főgondnok ur ő méltóságához ebédre. — Ebéd alatt, melyen a városi tisztviselők és környék előkelőségeivel együtt számosan vettünk részt, tüz lévén a különféle borokban, a jó kedv sem hiányzott, a felköszöntök pedig hazafias és vallásos érzelmeiktől duzzadoztak. — Alispán ur ő méltósága itt is remekelt óriási hatást idézvén elő szép férfias hangon Ő Excellenciájának áldásos apostoli bérnautjára mondott remek áldomásával. — A jóságos arca, megnyerő külsejű és vig kedélyű Pekry Sándor főgondnok és házi ur ő méltósága pedig anyai szeretettel halmozott el minket, hogy mi mindnyájan álmétködtünk, míg alispán és főgondnok ur ő méltóságainknak nemes lelkü nejek és öz. Pekri Istváné ő nagysága akkora tisztelet — és csak is úgy látszik nálók otthonos női gyöngédséggel vették körül ő Excellenciáját s úgy szólva dédelgették, miszerint mi mindnyájan azon meggyőződésre jutottunk, hogy az ilyen urhölgyek és emberek nem a mai szeretetet hirdető és érdeket hajhászt anyagikor, hanem a Krisztus Urunk által hirdetett igaz felebaráti szereteten épült jeruzsálemi első hitközség, vagyis szentek gyermekei lehetnek!

Jun. 6-án a diesőszentmártoni kápolnában Ő Excellenciája szentmisét olvasott és szent mise után a kápolnába feljáró s hirtelen emelkedő utról vett gyönyörű beszéddel mindnyájunk szeméből, pedig magam sem tartozom az érzékenykedő emberek közé, édes könyeket esalt ki: délután kedves háziurunk Pekry Sándor ur ő méltósága, Ő Excellenciája tiszteletere és az 5-én meg nem hívott tisztviselők és előkelőségek részére ismét számos teritékü ebédre adott. — Szentmise után ftdő. ker. főesperes ur vezetése alatt tiszteletünk Püspök ur Ő Nagyméltóságánál, ki 71 éves, 46 év óta felszentelt pap lévén, éppen jun. 6-án érte meg erdélyi Püspökségének tízedik évfordulóját. — A gondos figyelem végtelenül meghatotta kegyelmes Püspökünk Ő Excellenciáját; könyezett Ő Excellenciája, mert 71 esztendő, 46 évi papság, 10 évi püspökség sok szép idő, a rendkívüli események szakadatlan láncolatában bővelkedő fényes multi, mely alatt egy egész nemzeteket látott Ő Excellenciája születni, felüvekedni és részben létérti küzdelem terhe alatt, megtörve sirba szállani: könyezett Ő Excellenciája, de könyezettünk mi is, mondom tehát, hogy e nap az öröm könyeinek napja volt! Délután 5 óraker elindult Ő Excellenciája kíséretével együtt Mikefalvára, de előbb érzékeny búesút vett velünk együtt a páratlan kedvességű Pekry és Gál Domokos alispán ur családjától, hol anyai kényelemmel voltunk elszállásolva, keresetlen tisztelet — és szeretettel körülvéve, szóval kényeztetve, mint a tanuló vakáción jó szülői által. — Hogy ismétlésbe ne essem megjegyzem, hogy Ő Excellenciájának fogadtatása valamint mindenütt, ugy Abosfalván és Mikefalván is ünnepélyes volt, mindkét község végén nemzetizászlókkal ékesített díszkapu volt felállítva, az utcák szélei pedig zöld galyakkal megrakva. — Ő Excellenciája jun. 6-án este felé Abosfalván a templomban imádkozott, s miután a 88 éves tisztes aggastyán ftdő. Barra Péter*) t. alesperesplebános magas látogatásával szerencsétette, egyenesen Mikefalvára Gál János nyug. kuriai bíró ur ő méltóságához hajtattott kíséretével együtt.

Jun. 7-én Abosfalván teljes segédlettel mondott Ő Excellenciája szent misét, 45 hívót megerősített a hitben, majd meglátogatta az iskolát, hol meghallgatta az iskolás gyermekek feleléseit. — Szentmise után, Ftdő. Barra Péter t. alesperesplebános a 88 éves, a hóhéhr haju, piros arca tiszteletre méltó aggastyán mondott esengő, érezes hangon olyan ügyesen kikerekített szent beszédet, mely közülünk bármelyik ifjabb papnak is dieséretére válnék.

Ő Excellenciája a szónokot a bérnálás szentségéről mondott beszédének mintegy folytatolagos fejtegetésében anyai diesérettel nevezte „derék plebános”-nak, hogy mi egytől egyig mintegy szent megilletődéssel tekintettünk e 88 éves tisztes aggastyán digneitárus papúrunkra! Abosfalván a szent ténykedések végeztével kézesókra mentem Ő Excellenciájához, mivel kötelességeim haza szolítottak, elbúesztam szeretett főpásztorunk ő Excellenciájától, el kedves kíséretétől; Ő Excellenciája kíséretével Mikefalvára, én haza felé indultam. — Bámulva néztem még egyszer Ő Excellenciája és kíséretére, mint az olajfákhegyén a tanítványok az égbe emelkedő Üdvözítő után: elvégre is haza érkeztem, visszaestem falusi magányom egyhangúságába, hol lépten nyomon „Gen Dach“ köszöntéssel tisztelnek meg a szász atyafiak; esendes

*) A megye Nestora.

óráimban visszaidézem emlékezetembe az Ő Excellenciája és kedves kiscrete környezetében töltött drága perceket, ilyenkor esendesen susogó imát mondok Ő Excellenciája hosszú és szerenés életéért, egyben felfogadom azt is, hogy Ő Excellenciáját egy hasonló főpásztori bérmantján — ha Isten életet — nem mint most 6 napig, hanem az egész kerületben kész engedelmességgel szívesen végig kísérem!

L. J.

Kisebb közlemények.

— **Tudósítás Szászsebesből***) Szép és elmulasztathatlan kötelességet teljesíték és a kath. missió érdekében cmelek tollat, midőn ama magasztos ünnepélyről szólok, mely a legméltóságosabb Oltáriszentség imáadására Urnapján Szászsebesben végehez ment. — Ha olvassák a „Közművelődés“ben, hogy Gyulaférbérvárt s más ily helyeken a kath. egyház mily gyönyörű ünnepélyeket tart, mily fényt fejt ki: ezen nem lehet esodálkozni, mert hisz van a ki tegye, van a ki lelkesülni tudjon; de midőn Szászsebesről olvassuk, hol a vallások és nemzetiségek oly vegyeseek, hol az egyedül igaz vallás elhanyagolt és ennek érdekében tenni nem lehetett, hol a főbb hivatalokban is minden vallásut lehetett találni, csak katolikust nem: mondom, midőn Szászsebes hitéletéről is olvashatunk, hallhatunk és annak szenttanui vagyunk: örömmel telik el szívünk s áldjuk a Gondviselést érte, és hálaikat röjtek az azoknak, kik az ily ritka jelenségeknek, eredményeknek zászlóvivői.

Fidő, Blága János érdemekben gazdag Házfönök és szászsebesi lelkész mint celebrans, az ezen alkalomra megjelent gyfchévári Házfönök és a Fidő papnöveldei Előjáróság kegyességéből kérés útján kiengedett két papnövedék segédkezése mellett mutatta be nagy a fonséges Szt. Mise áldozatot, mint végezte a legméltóságosabb Oltáriszentséggel az ünnepélyes körmenetet.

A mi megelőzőr is mindenkit egy magasabb világba ragadott, az nem más, mint az „Aldunk téged oh anyyali kenyér“ kezdetű éneknek, a szentélyben két sorban felállított a virágkoszorukat tartó iskolás gyermekek lélekemelő éneklése. Itt eszembe jutott, hogy az ég anyyalai szüntelen énekelik: „szent, szent, szent.“ s most ime, az ártatlan gyermekesereg, a földi anyyalok is mily szívből zengedezik: „Szent vagy, szent vagy, szent vagy. Te mindennél szentebb vagy“, igen, e jelenségnél egy fensőbb világba érzem magam ragadtatni.

Megkezdődött a szt. Mise áldozat, ez alatt a szászsebesiekből alakult dalárda énekelt gyönyörű darabokat, melyek akármelyik székes-egyházba beillenek volna: azonban ezeket is közben-közben az iskolás gyermekek égi harmóniája fűszerezte. Nem hallgathatom el azon hatást, melyet a „Nagyasszonyunk, hazánk reményé“nek elnéklése költött. Egyet érzünk mindnyájan azon eszmével, mely e darabban le van téve, és a mely az énekesek által is oly szépen ki volt fejeve. — Mindenütt szép ez, de Szászsebesben különösen az.

*) A kellő időben beérkezett, de tárgyalmaz miatt mostanra késelt.

Szent Mise végével kezdetét vette az ünnepélyes körmenet a szabadban oly esimal fölékesített oltárokhöz, a melyeknél szebbeket még gondolatban sem lehet előállítani. Az első evangélium latin, a második magyar, a barmadik német, a negyedik román nyelven énekeltetett. A körmenet alatt az iskolás gyermekek énekeltek. A katonaság tisztelgő lövéssel, a válogatott nagyszámu közönség érdemelnek még említést az egyház magasztos szertartásai mellett, a melyek oly fényfel tartattak, hogy egy 80 éves aggastyán azon kijelentését tevő: „Itt nőttem fel, itt öregedtem meg, de oly ünnepélyt, mely ma végehez ment, Szászsebesben soha sem láttam“.

Midőn tehát áldom a kegyes isteni Gondviselést e nagy eredményért, egyszersmind szívből mondok köszönetet azoknak, kik a szép jelenség zászlóvivői voltak: Fidő Blága János derék házfönök és plebánus Urnak, valamint lelkes kántor tanítója, Ozsváth Mózesnekés vigasztalására legyen, hogy azon mag, melyet növedékei szívébe vetett, már is kezd gyümölcsöt hozni.

Egy jeleni olt.

— **Vidéki levél.** Mindig magasztosak, lélekemelő a kath. anyaszentegyháznak szertartásai, de sokszorosan hatványozott benyomást gyakorolnak, maradandó nyomokat hagynak ott, hol igazi vallásos lelkesedéssel ünnepel egy munkás, Istenért s hitéért sokat áldozó buzgó nép. — Ily szép ünnepe vala f. hó 8-án, a 608 kath. lelket számláló, olasz, német, esch, tót, magyar és székely vegyülékből, egy hitben egygyé — magyarrá — lett üveg-esürieknek. — E nép megérté a szentírásnak szavait: „fides sine operibus mortua est.“ Hisz ma három éve templomot, azután orgonát s a mai napon oltárt és szószékét adott át Istennek szolgálatára. — S mind ezt saját erejéből, hisz alig 2600 forint segélyt kapott e nagy összeget képviselő építkezésekkel szemben. — Az oltár benedikálását Kovács Ferencz, apát, kerületi főesperes ur végezte. Bálint Gergely görgényi lelkész és Szánthó István káplán segédkezése mellett.

Ümepi hangulat és lelkesedéssel várta e nép, a szeretet és ragaszkodás jelével elhalmozott apát urat, amiről érthető bizonyosságot tett az: „Isten hozott főesperesünk.“ füllirattal ékeskedő diszkapu. — A megérkezés után szószékre lépett az apát főesperes ur s jelezve jövetelének célját, kiemelve az üveg-esüriek áldozatkészségét, buzdította őket az egyedül üdítő kath. anyaszentegyházhoz való ragaszkodásra s a hit érdekében hozott áldozatuk folytatására. — Ezt követte az oltár megáldása, ünnepélyes szent mise és az urnapi körmenet megtartása. — Az isteni szolgálat végeztével az apát ur, a hála és ragaszkodás érzékeny kifejezései között Borbély János erdő-véd ur házához kísértetett, hol szabadkozása és annak ismételt kifejezése daczára, hogy ő akarja a lelkész urat hideg ebédre hívni, a görgényi lelkész bázigazda ur gazdag ebédet adott, a melyen Püspök Ur ő Nagyméltóságára, az apát főesperes urra, a segédkezőkre stb. mondott magvas köszöntők s zenészek fűszerezék a megérdemelt izletes ebédet.

A mily szépen és nagyszerűen díszleg az erdők sürtijében, a medvék és a nálunk elejtett utolsó bölény tanyájának szomszédóságában a vadászt égre figyelmeztető toronykeresztjével: ép oly elismerést érdemel e szegény, megélhetését kezemunkájával biztosító vallásos népnek buzgalma és hozott nagy áldozata s lelki pásztorának bölcs vezetése. Vajha!

minden hitközségben ily gyümölcsöket teremne a jó eslekedetekben bővelkedő hit, s emyire érvényesült volna a munka-adó udvarok hazafias hatása a munkások között a magyar elem gyarapítására!

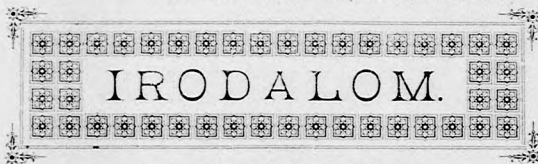
X.

— **Hitélet** Csik-Dánfalván. Dánfalva hitközség ősi kath. vallásához mindig híven ragaszkodott. — Vallásbani buzgóságát szép példával mutatta meg folyó hó 15-én, a mikor is. Ntdő Ranez János érdemteljes plébános úr elhőklete alatt az „Előrozsafűzér“ társulat újabban szerveztetett. — A buzgó lelkiatya megható beszédben esetelte hűveinek a „Rózsafűzér“ több oldalu hasznosságát: földi és túlvilági üdvös voltát. — Ezen társulatba 425-nél több férfi, asszony és leány irakozott be, s mi szép! még a 12 éves gyermekek is tagjai kívánnak lenni. — A társulatnak igazgatója maga a lelkiatya, ezenkívül megválasztott elhőknek: Bodor Márton, Kajtár Ferenc és Kajtár Tóbiás, s ezek mellé több előmozdító.

Az ily üdvös. jóra vezető társulatok megalakulásán, melynek én is tagjává kívántam lenni, lelki örömmel telik el kebelem mint 15 éves kath. tanítónak látván azt, hogy az iskolából kilépett növendékek nem a világ mulandó gyönyöreit hajhászszaák, hanem az élet azon boldogító iskoláját keresik fel, mi nélkül: „Olyan a tudomány, mint a világosság meleg-ség nélkül, nem termékenyítő“. — Egyedül a r. kath. hit mentette meg sokszor edes hazánkat a végenyészettől s ha ősi szt. hitünkhöz mindig híven ragaszkodunk; jöhet felénk muszka, török, tatár, nem lépheti át a határt, igen! mert a hit összetart bennünket, s visszaverjük ellenünket. — Adja Isten, hogy Dánfalva község vallásosságán még sok más köz-ség okulhasson

Csik-Dánfalván, 1890 jún. 17-én.

Paláncz Sándor, r. kath. tanító.

A magyar katolikusokhoz!

Soha sem fenyegette a magyar katolicizmust rettenetesebb válság, mint fenyegeti ma a febr. 26-ki rendelettel az egyházüldözés gyászos harczába indult állami mindenhatóság.

Zsibásztó Fozóny dermesztette meg a katolikus lelkismereteket, a vallási türelmetlenségnek a gyáva megadásáig kiterjesztett hazug lékéje alatt egymásután kovácsolták törvényekkel, rendeletekkel a bekökat mind szorosabb, megfojtsák, kiöljék a kath. önértetnek legutolsó életnyilvánulását. Hiába emelték fel az egyház jogainak féltékeny őrei tiltakozó szavukat, az evitzedek alatt előkészített közömbösség hangulatát az erőszakoskodó állami hatalom alkalmassnak véli az egyház megelázására.

Árnyék borult Szent István koronájára, a fenyegető vallásháboru viharfelejei takarják az eget. Ma még nem tudjuk, elvonul-e a zivatar, vagy tonkire veri évtizedek, nem, évszázadok békés munkáiának vetését.

A Szent István által katolikusnak alapított Magyarország alkotmányos polgárain, a kilenc millió, számban, hazafiság b. lelkesedésben egyaránt nagyobb többséget tevő katolikusokon áll, hogy az egyház jogait, a szabad vallásgyakorlatot, a lelkismereti szabadságot bilincsbe verni engedjék-e, vagy sem.

A Magyar Allam és vele a kath. közvélemény szava azt mondja: Nem! Soha!

Küzdeni fogunk a legvégsőig, mint alkotmányos polgárok felhasználunk minden megedett eszközt egyházunk, hitünk, lelkiismeretünk szabadságának, jogainak megvédésére.

Tiszta hazafiságunk mocsoktalan zászlóján ott ragyog a kereszt, mely nemcsak a küzdelmet, nemcsak a halált, de a feltámadást, az eszme győzelmét is jelenti.

Három évtizeden át mindennap tanusított hazafiságunk nevében tiltakozunk a lelkismeret szabadságát, a szabad vallásgyakorlatot, az egyház jogait sértő minden állami tulkapás ellen, három évtizednek szüvinke nőtt hűgével veszzük fel az igazság harcát, három évtizedben kipróbált és megacélozott fegyvercinkkel szegülünk elene az erőszakoskodó államhatalomnak.

Egyedül állunk a nyilvánosság küzdő-homokján. A parlamentben nincsenek katolikus férfiak, napisajtónak nincsenek kath. organumai. Bízskén merjük állítani, hogy a Magyar Allam az egyedüli napilap, mely a katolicizmus igazáért küzd. Voltak lapok, melyek helyi-el-közzel hizelegtek a katolikusoknak, hizelegtek a kath. klérusnak, de hol vannak ők ma, a veszőly pillanatában? A modern államhatalom faragott képe, előttük áldoznak cserben hagyván kath. előfizetőket, veszni hagyván a kath. egyház jogait, a kath. lelkismeret szabadságát. Nem is várták be a harcot, az első ügyülésre át-pártoltak a lelkismeret leigázására fegyverkező állam mindenhatóság l. borába.

Szomorú telenség, de nagy tanulság a magyar katolicizmusra! És nagy elégtétel a Magyar Államnak, mely egymaga fogja vinni a keresztes-háborút fegyvertársak nélkül, de azzal a biztos tudattal, hogy nincsenek többé árulók sorainkban.

Magyar katolikusok!

Nehéz napok nyomasztó sulya alatt bár, le törhejen hűségge!, lankadatlan bátorsággal küzd igazaitokért, az immár harminczegyedik évfolyamot harcoló „Magyar Allam“. Majdnem tízezer száma lapunknak tanusodik arról a három évtizedről, melyet a magyar katolicizmus, a hazajaz érdekei védelmében eltöltöttünk.

Nem kell fényes ígéreteknek láprázató csillogása, mi a multa hitvatkozva bízskén mondjuk, hogy kik vagyunk, Mária országának katolikusai tudni fogják, hogy kik leszünk.

Az előfizetés megújítására, új előfizetők gyűjtésére hívjuk fel elvbarrátainkat. A fenyegető vallásháboru veszőlye szükségessé teszi, hogy lapunk terjesztésére ezurta különösen felhívjuk a figyelmet. Ma már meggyőződhet a katolikus közönség, hogy hitelvei, lelkismereti szabadsága, egyházának jogai, csakis a Magyar Allamban találunk mindenkoron védelmező-e.

Erőnkert egyedül előfizetőink támogatásából merítjük, anyagi segítséget máshonnt sem nem kérünk, sem nem kapunk — ez függetlenségünk egyedüli biztosítója. — az a nagy erkölcsi sulyt, melyet lapunk a napi kérdésekben érvényesít, ettől vesszük. A küzdelem erőfeszíté ei közt kétszeresen szükségünk van e támogatásra, azért a kath. ügy érdekében kérjük elvbarrátainkat, hogy lapunkat a világi katolikusok sorában ismeretessé tegyék. Mert honnét mérítsen a kath. világi elem önértet, erőt, lelkesedést a reánk váró nehéz küzdelemben, ha nem a kath. napisajtóból, a Magyar Államból.

A „Magyar Allam“ katolikus lelkesedése egész erejével száll a harczba, kitűzi a magyar katolicizmus harci lobogóját, felkészülve melléje a magyarországi egyházüldözésnek, tudván, hogy mivelünk van Az, aki Egyházat soha el nem hagyja.

Isten velünk lesz a küzdelemben!

Dr. Hortoványi József,
fő-zerkesztő.

Szemczecz Emil,
felelős szerkesztő.

Előfizetési feltételek:

Eg évre 20 frt. Félévre 10 frt. Evnegyedre 5 frt. Ezen rendes előf. feltételeken kívül nyújtja a kiadóhatal továbbra is a már évtizedek óta fennálló kedvezményt, hogy a szűkebb ellátásuak évi 16 fton, sőt a káplány, tanító, jegyző irak, nov.-papak s egy-temi halgatók évi 12 fton is megrendelhessek a lapot.

A szerk. és kiadóhivatal.

— **Felhívás az előfizetés megújítására.** Még ily félve a Religiónak, mint a milyen mostan következik, nem volt. A következő félve a 100-ik félev lesz; bejárója egy félszázados hossa létnek. Magyarországbán lap ezt még el nem érte. Nem monduink többet, mint a mennyit tehetünk, nem ígérünk semmit, csak azt, hogy kötelességünket egy félszázados katolikus lap tupa zaltságához és hűnéhez il ő eljárással fogjuk teljesíteni jubilaris évünk e második félében is. Hogy történelmi fog valami, hogy lesz valami meglepetés is: az, az ily jubilaris alkalomtól el nem szakasztható szokás.

A szerk.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Kegyelmes Püspök Urunk ő Nagyméltósága** béma-körütjából f. h. 15-én d. u. 8 órakor érkezett Balázsfalváról, hol az Érsek Ur ő Excellentiájának volt szívesen látott vendége, többünk kíséretében kocsival vissza.

székhelyére a székesegyház harangjainak hangja mellett. Másnap tisztelgés volt ő Nagyméltóságánál, mely alkalommal a szerencsés visszaérkezés fölötti örömmel Ngos Dr. Barts Ferencz nagyprépost ur adott kifejezést A balázsfalvi fogadtatásról annak idején részletesen fogunk beszámolni.

— **Uj hittudor.** Balázs Endre brassói káplány egykori kedves tanítványunk a bécsi egyetemen f. h. 10-én promoveáltott a hittudományok doktorává. Fogadja a legőszintebb gratulációinkat!

— **Uj tábori püspök.** Dr. Belopotoczky Kálmán sepesegyházmegyei pap és a Szent Ágostonról nevezett bécsi fensőbb papnevelőintézet tanulmányi igazgatója tábori püspöknek nevezetett ki.

— **Érettségi vizsgálat.** A helybeli főgymnasiumban a szóbeli érettségi vizsgálatok Dr. Erődy Béla tankerületi kir. főigazgató előnkéte alatt f. h. 12., 13. és 14-én tartattak. A jelentkezett 34 tanuló közül visszautasított 2, az írásbelin elbukott 2, jelesen érettt 5, jól 13, egyszerűen 6, megbukott egy tantárgyból 4, több tantárgyból 2. A főigazgató úr ö Nsga innen Balázsfalvára utazott, a hol az Érsek ur O Excellenciájának levén vendége, alkalma volt Püspök Urunk O Nagyméltóságánál is tisztelgni.

— **Szerkesztői változás.** A „Gyulafehérvár” cz. helybeli lap szerkesztéséről Ávéd Jákó kollegánk lemondott és helyette Issekutz János és Dr. Gál Béla ügyvéd urak lettek szerkesztők. Üdvözljük őket és reméljük velök is a barátságot mint elődjökkel, a kívül soha semmi összeütközésünk sem volt, csakis épen most legközelebb egy kis szerény disputánk a fölött, hogy a püspöki székhely neve Károly- vagy Gyula-Fehérvár-e.

— **Halálozás.** Szentmiklósi Jenő tanár társunk családját gyász érte, veje elhalt: a kiadott gyászjelentésből közöljük, hogy Kutórr Károly, gyfehérvári kir. törvényszéki aljegyző, tartalékos tiszt a cs. és kir. 50-ik gyalogezredben, f. év június hó 15-én d. n. 3¼ órakor életének 25-ik évében és boldog házasságának 9-ik hónapjában, kinos, de békével türt betegség következtében, a haloklók szentségeinek példás felvétele után szép lelkét visszaadá teremőjének. Az üvözlőnek hiült tetemei e hó 17-én d. n. 4 órakor fognak a róm. kath. temetőbe örök nyugalomra elhelyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő szentmise a székesegyházban f. hó 18-án d. e. 8 órakor tartatik meg. Mely gyászszertartásokra az elhunytnak rokonai, jó barátjai és ismerősei szomorúan meghívtának. A benső vallásosság, őnzetlen emberszeretet és a megtestesült hűség példányképe költözött át egy jobb hazába, hova minden bizonynyal jó emlékei kísérik mindazoknak, kik őt életben ismerték és szerették. Az örök világozság fényeskedjék neki! Gyulafehérvárta, 1890. évi június hó 15-ik napján. — Az elhunyt egykori kedves tanítványunk volt és nagyban fájjaljuk elhunytát. A gyászolók fogadják igazi őszintemély részvétünket.

— **Köszönet nyilvánítás.** Csik-Balánbányának érdemeken megőszült igazgatója Nagyságos Wenzel Károly ur ágostai vallásu kedves úri családjával, már több ízben ajándékozta meg Balánnak róm. kath. templomát olártakárrókkal és misernéhákkal, s más értékes tárgyakkal, a miért mint Balánnak szülöttje a nyilvánosság előtt köszönetet mondok neki, kívánván azt, hogy a mindenható Isten ezen ne-

meslekkü igazgatót kedves öveivel állandó jólétben igen sokáig tartsa meg!

P. S. t.

— **Az erdélyi r. k. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Butyka Sándor, rtg. 1890-re 2 frt. Tamási Aron, rtg. 1890-re 2 frt. Pál István, rtg. 1890-re 2 frt. Pál Antal, rtg. 1890-re 2 frt. Varga Sándor, rtg. 1890-re 2 frt. Kórodi Péter, rtg. 1890-re 2 frt. Fábán Sándor, rtg. 1890-re 2 frt. Ágotha Balázs, rtg. 1890-re 2 frt. Both Ferencz, rtg. 1890-re 5 frt. Tuez János, rtg. 1890-re 2 frt. Takó Béla, ptg. 1888-ra 2 frt. Puskás Alajos, ptg. 1885-re 3 frt. 1886-ra 5 frt. 1887-re 5 frt. 1888-ra 3 frt. 80 kr. Dr Cserni Béla, rtg. 1889-re 2 frt. Benke János, elf. 1890-re 4 frt. Lázár Mór, elf. 1890-re 4 frt. Ferenczi Károly, rtg. 1890-re 2 frt. k ö t e l e s m u n k á l a t h e l y e t t ! 2 f r t . Lakatos Kornél, elf. 1890-re 4 frt. Dr Barts Ferencz, ptg. 1890-re 10 frt. Katona György, elf. 1888-ra 4 frt. 1889-re 4 frt. Mikházi sztfereczrendi zárdá, elf. 1889-re 4 frt 1890-re 4 frt. Pap Kajetán, elf. 1889-re 2 frt. Baráczy Albert, ptg. 1889-re 5 frt. Betegh Imre, ptg. 1889-re 5 frt. Lukács Béla, ptg. 1888-ra 5 frt. 1889-re 5 frt. Biró Béla, ptg. 1889-re 10 frt. Bálint Endre, ptg. 1889-re 5 frt. Dr. Salzbauer János, ptg. 1890-re 5 frt. Szongott Kristóf, rtg. 1888-ra 2 frt. 1889-re 2 frt. Máthé József, elf. 1889-re 4 frt. Buzás János, rtg. 1888-ra 2 frt. 1889-re 2 frt. 1890-re 2 frt. Pál Kálmán, elf. 1888-ra 4 frt. 1889-re 4 frt. Philemon János, elf. 1888-ra 4 frt. 1889-re 4 frt. Andrási József, ptg. 1889-re 5 frt. Máthé József, elf. 1890-re 2 frt. Pfaltz Károly, elf. 1890-re 2 frt. Rácz István, elf. 1890-re 1 frt. Andrási Sándor, elf. 1890-re 1 frt. Salló Károly, rtg. 1890-re 2 frt. Tanítóképezde Csíksomiyón, elf. 1890-re 1 frt. Steinhauer Ferencz, elf. 1890-re 1 frt. (Folyt. köv.)

— **Pályázat (15).** Az üresedésben lévő nagyági (Hunyadmegye) rom. kath. kántori állomásra, melylyel utólagos havi részletekben fizetendő évi 300 forint fizetés és 50 frt. o. é. szállás pénz, és a nem bányászoktól fölveendő esetleges stola illetékek — össze van kötve, — ezenem pályázat hirdettek. — Pályázók, kik a magyar és német nyelvet kell hogy bírják, fölhívatnak, hogy keresztelvével, kántori oklevéllel és esetleges szolgálati vagy más bizonyítványokkal fölszerelt folyamodványukat f. évi július 10-éig alulírt lelkési hivatalnál nyújtsák be. Nagyágon (Hunyadmegye, posta helyben) 1890. június 7. A rom. kath. lelkési hivatal- Heilmath Ignáz ró. a. kath. lelkész. Révai Károly gondnok.

— **Pályázati hirdetmény (16)** Szab. kir. Erzsébetváros közönsége mint kegyúr 1890 július hó 15-éig terjedőleg örm. kath. segéd lelkési állásra ezenem pályázatot hirdet. — évi fizetés 300 forint, természetbeni lakás, hitoktatásért külön 52 forint, és stolaris illeték. Pályázo örm. cath. világi és szerzetes áldozóár által sajátkezűleg írt folyamodványuk szab. kir. Erzsébetváros közönségéhez címelve a tent kített határidőig beadandók Szab. kir. Erzsébetváros képviselő testületének 1890 június 3 tartott üléséből. Lengyel Márton polgármester. Csiky F. József h. főjegyző.

— **Pályázat (17).** A gyergyószentmiklósi örmény szertartásu kántori állomásra ezenem pályázatot hirdetek. Fizetése: 400 frt. havi utólagos részletekben. Stóla és egyéb mellékjövedelem körülből 100 frt; szt. mise alapítványokból 60 frt. — 3 szobából álló lakás és konyha. Kötelessége: a rendes kántori teendők és az örmény nyelv tanítása hetenkint 3 órában. Az orgonálás és éneklésben tökéletes jártasság kívántatik. Pályázhatnak az örmény szertartásban kevésbé vagy épen nem gyakorolttak is, azon feltétel alatt, hogy az örmény nyelv és szertartásban a kellő jártasságot lehető legrövidebb idő alatt megszerzik. Pályázók szabályszerűen felszerelt folyamodványukat f. év július hó 10-éig alulírtok adják be. — Személyes megjelenés előnyben részesül. Gyergyószentmiklós, 1890 június hó 10-én, Görög Joachim örm. szert. lelkész.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: PAL ISTVAN.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PÁL ANTAL, STRAUBERT ÖDON, ZLAMAL AGOST.

Nyomott Papp és Ferdinándnál a püsp. lye. nyomdában Gyulafehérvárta.